

چه جای این

یادی از دو نامدار در عرصه علوم زمین

در چهار پنج ماه گذشته خبر درگذشت دو تن از فرهیختگان نامدار در عرصه علوم زمین، جامعه زمین‌شناسی را در ماتم فرو برد. نخست در ماه خرداد، مرحوم دکتر عبدالمجید یعقوب‌پور، استاد دانشگاه تربیت معلم بود. پس از ایشان حدود دو ماه پیش، مرحوم دکتر عبدالعظیم حقی‌پور دارفانی را وداع گفتند. در این چند کلام به دلایلی می‌خواهم یاد آنان را همراه با شما دوستان و دوستداران علوم زمین گرمی بدارم. شاید بگویید سخن سردبیر چه جای این حرف‌هاست؟ خواهیم گفت از آنجا که این رشته از علوم در این مملکت در انزوا و مهجوریت محض است و تا به حال حتی در یک مورد هم دیده نشده که در رسانه‌ای یادی از پیش‌گامان این رشته (چه فوت شده و چه زنده) کنند یا کسی را به‌عنوان چهره ماندگار معرفی کنند، در حالی که در بسیاری از شاخه‌های علمی و هنری شاهد تجلیل‌های آن‌چنانی هستیم. ظریفی می‌گفت ما به اندازه چوپان‌های نمونه هم نشدیم. حال تصدیق می‌فرمایید ما باید این حداقل را در حق آنان به‌جا آوریم؟ من این دو بزرگوار را از خیلی وقت پیش می‌شناختم و در زمینه‌های مختلف، مراودات دوستانه و کاری نزدیکی با یکدیگر داشتیم. اگر نگاه منصفانه‌ای به عملکرد کاری آن‌ها بیندازیم خواهیم دید چقدر خالصاً مخلصاً به این مملکت و رشته زمین‌شناسی خدمت کرده‌اند؛ یکی در جامعه‌استادی دانشگاه و معلمی و دیگری در حوزه زمین‌شناسی حرفه‌ای. زمانی را به‌خاطر می‌آورم که با حقی‌پور در یک اتاق در سازمان زمین‌شناسی بودیم. خوب یادم هست که چه زحمتی در تهیه نقشه‌های رباط پشت بادام (ایران مرکزی) متحمل شد. خدایش رحمت کند. می‌گفت کارگری را به کمک گرفته بود که می‌گفتند دزد است. پس از یک هفته کار سخت به همراه او، کارگر ذلّه شد و غیبش زده بود. چند

حرف‌هاست؟

وقت بعد برحسب اتفاق کارگر مزبور را دیده بود. از او علت غیبتش را پرسیده و او در جواب گفته بود: «آقای مهندس همین کار خودم (دزدی) را بر کار شما ترجیح می‌دهم.»

کارهای سترگ او در تهیه نقشه‌های نقاط مختلف ایران حیرت‌انگیز بود. اصلاً خیلی به زمان‌های دور نرویم. به همین نقشه‌سایز مومتکتونیک جهان که اکنون به در و دیوارهای مکان‌های مورد نظر آویزان است، نگاهی کارشناسانه بیندازیم. از شما می‌پرسم: «آیا این یک افتخار بزرگ ملی نیست که از میان این همه کشورهای عضو صاحب‌نام در علوم زمین، یک ایرانی مأمور تهیه نقشه‌ای با این اهمیت شود و مورد ستایش رسمی سردمداران کمیسیون بین‌المللی تهیه نقشه‌های زمین‌شناسی جهان (CGMW) قرار گیرد؟ به نظر شما حقی‌پور نمی‌توانست در زمان حیات به‌عنوان چهره‌ای ماندگار حتی یک شاخه گل یا لوح تقدیر از دست وزیر مربوط دریافت کند؟ و این در حالی‌ست که از دیدگاه خدمات اجرایی و مدیریتی، تا ریاست سازمان زمین‌شناسی را هم تجربه کرده بود و این در جای خود قابل بحث است.

عبدالمجید یعقوب‌پور نیز، همین‌طور! او که عمری را در جامعه یک معلم فرهیخته در عالی‌ترین مقام علمی که همانا استادی دانشگاه بود و با کوله‌باری از نوشتارهای علمی - فرهنگی و تربیتی خیل عظیمی از شاگردانی که هم‌اکنون هر یک درجا و مقامی منشأ خدمت و خدمتگزاری هستند، آیا استحقاق معرفی به‌عنوان چهره‌ای ماندگار در علوم زمین را نداشت؟ آیا فقط گرفتن یک ختم (که آن هم از سوی خانواده‌هایشان بود) از سوی مردم به‌ویژه جامعه زمین‌شناسی می‌تواند تجلیل و قدردانی شایسته‌ای برای این دو بزرگوار باشد؟ خدایشان رحمت کند و یادشان گرامی باد!